

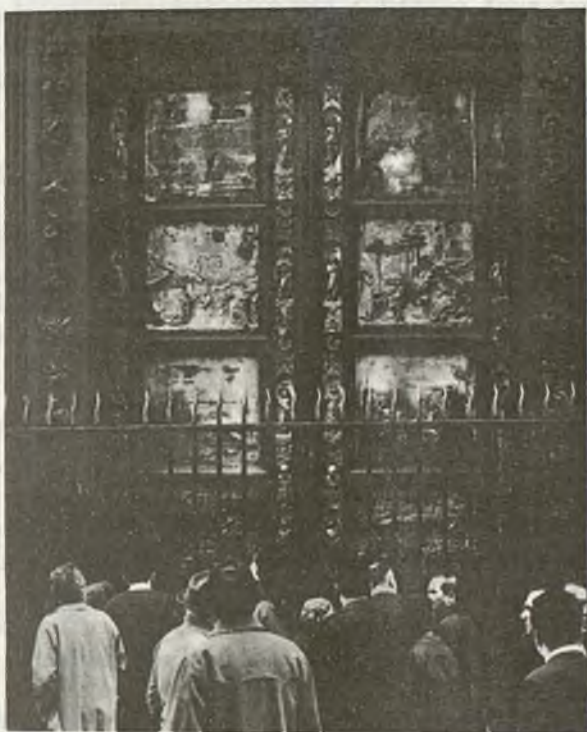
ANAITASUNA

270. zenb.

1974.eko otsailaren 28koa

Pelota, 4 - 1.º - Bilbao-5
Tel. 23 74 49 - Apart. 495

Eliza bat Herri batentzat

Bi erakunde* bakarrik dira Euskal Herrian —nik da-kidanez— Euskal Herri osoko erakunde ofizialtzat hartuak, eta Euskal Herri osoarentzat eratuak: Euskaltzaindia eta Liturgi Batzordea. Batak bi Estatuengandik du bere «ofizialtasuna»; besteak, Elizaren aldetik.

Beren eginkizuna oso mugatua badute ere, biek dute Euskal Herri «osoari» dagokion zerbaiten ardura: Euskaltzaindiak Herriaren euskararena, Liturgi Batzordeak Elizaren euskal Liturgiarena.

Beren ofizialtasuna eta guzti, astinduta* dabilza askenaldi honetan bi erakundeok, bizilekurik eta oinharrik ez balute bezala; eta hala da zoritxarrez: Euskaltzaindia dugu ofizialtasunik gabeko Herri baten herri erakunde ofiziala; Liturgi Batzordea dugu ofizialtasunik gabeko Eliza baten eliz erakunde ofiziala. Ba dirudi, biak dabilzala bizileku seguru baten bila: Herri ofizial baten bila... Eliza ofizial baten bila...

EUSKALTZAINDIA ALA LITURGI BATZORDEA?

Gure artean ba da bat baino gehiagorik, Euskaltzaindia eta Liturgi Batzordea burruka zelai berebean elkarren kontra jarri nahi dituenik: «Honako hau dio Euskaltzaindiak, horrako hori dio Liturgi Batzordeak»; «honek Euskaltzaindiaren esanak egiten ditu eta ez Liturgi Batzordearenak, horrek Liturgi Batzordearenak betetzen ditu eta ez Euskaltzaindiarenak...» Gure euskal eta kristau kontzientziak etenik daude. Nola bateratuko?

Euskaltzaindia euskal Diputazioek sorturiko erakundea dugu, eta bere asmo nagusienetako bat euskara batzea izan du lehen lehenik. Liturgi Batzordea euskal Elizbarrutiek eratu dago, eta haren eginkizun nagusia Euskal Herri osorako euskarazko Liturgia batua ematea da: horretarako sortu zen, Erromak eskaturik edo «agindurik». Liturgi Batzordeak ez du euskara batzeko ez agindurik ez aginterik hartu, euskara batuan Liturgia emateko baizik.

Euskara batua ez da gauza egina, ez eta izango ere. Hizkuntzaren batasuna ez da, behin betirako egiten den zerbait, behin eta beti eginez doan zerbait baizik. Euskararen batasun dinamika hori, Euskaltzaindiak urratzen duen bidetik doa: horixe baitu honek bere eginkizun nagusienetakoa. Beraz, ez gaur bakarrik, beti izango dugu euskara batu beharra, eta, horretarako, Euskaltzaindiaren bidetik joan beharra. Bide hau ez da zerueta galaxietatik pasatzen, herritik baizik: herriaren gidari da Euskaltzaindia —eta herria gara euskaldun guztiok—.

Liturgiako euskararen batasuna ere ez da behin betirako egina: beraz, euskal Liturgi Batzordeak ere beti izango du lanik. Lan handia egin zuen lehen batetan; eta une hartan zitekeen guztia egin zuen ere, beharbada. Baina ez du inolaz ere bere eginkizuna burutu. Euskara batuaren bidea urratuz urratuz joan da Euskaltzaindia, Herriari eta Liturgi Batzordeari goragoko helburu batzuk jarritz. Dinamika honetan abiatu gaude guztiok; eta dinamika honetatik begiratu behar diegu, orain arte Liturgi Batzordeak eman dizkigun textuei ere.

Liturgi Batzordearekiko obedientzia ez da geldia: ez du eskatzen, hark hasera* batetan emandako textuei lotuta egotea. Obedientzia hori dinamikoa eta bizia da, eta Euskaltzaindiaren bidetik doa. Liturgi Batzordearekiko obedientzia dinamikoa ez da anarkikoa: Euskaltzaindiak jarri baitizkigu guztiok helburu eta arau batzuk.

Liturgi Batzordearekiko obedientzia Euskaltzaindiarekiko «obedientziaren» bidetik pasatzen da: euskarari dagokionez, esan nahi da. Bestela, berriz ere, bereak ez dituen soroetara* sartuko genuke Eliza, bereak balitu bezala. Elizak ez baitu hizkuntza baturik asmatzeko eskubide berezirik, eta bai herriari beronen hizkuntza «batuan» Liturgia emateko eskabide berezirik. Herriaren hizkuntza batu edo bateratzeko horren gidaria, berriz, Akademia da herri askotan, eta gurean Euskaltzaindia.

«Zesarenak Zesari eta Jainkoarenak Jainkoari» esan behar dugu hemen ere, Euskaltzaindia eta Liturgi Batzordea burruka zelai berean jar ez ditzagun. Liturgian Euskaltzaindiaren bidetik jotzea, Liturgi Batzordea laguntzea da: izan ere, honek nekez eman ahal izango dio Euskal Elizari eta Euskal Herriari beronen Liturgia euskara batuan, baldin Herria (euskaldun guztiok), Euskaltzaindiak ezarritako helburuetara irixteko, berorrek emandako dinamikatik abiatzen ez bada. Eta hau guztion

Eliza bat Herri batentzat

eginkizuna dugu, euskara batua herriak eta herrian egitekoa baldin bada, eta euskal Liturgia batua «herribide» dinamikotik egitekoa baldin bada.

EUSKAL ELIZAREN BILA

Izan ez den Euskal Eliza baten batzorde «ofiziala» bezala sortu zen Liturgi Batzordea. Eta askorentzat itxaropenbide izan zen, Euskal Eliza hori egiteko.

Itxaropen horik* baztertu egin behar ote ditugu? Gaur, euskarazko liturgi liburu guztiak —eta zenbat erabili behar izaten dugun meza bakoitzean, gero!— ikusten baditugu, inoiz baino nabariago* agertzen da Euskal Elizaren banakuntza, edo Euskal Elizarik eza. Bizkaian beren liburuak darabiltzate, eta igandetarako beren liturgi horria ateratzen dute. Gipuzkoan geure liburu eta liburuxka piloa erabili behar izaten dugu, eta noizbehinka geuretzat prestaturiko homili gaiak. Baionan berentzat atera dute meza liburu eder bat: meza liburu berria, alegia,* giputzok eta bizkaitarrok geure meza liburu zaharraz ari garen bitartean. (Euskaldunok Liturgiako euskarak «banatu» egiten gaitu; eta euskarazko Liturgiak ere banatu egiten gaitu: Batzuk Trentokoan ari baikara, besteak Vatikanoko Bigarrenean ari diren bitartean).

Noiz hasi behar dugu, Euskal Eliza osoarentzat liburuak, aldizkariak, liturgi gaiak ematen? Zorionez hasia da, lehengo Abendutik, igandeko liturgi horri bat: GOGO BERRI, Euskal Herri osotik egina eta Euskal Eliza osoarentzat egina. Noizko izango ditugu Euskal Elizarentzako (ez Lapurdirako, edo Gipuzkoarako, edo Bizkairako) Meza Liburu berria (aldarerako nahiz eskutarako) eta Liturgiazko Irakurgai Liburua? Noizko Euskal Eliza osoarentzako Biblia? Hor eta han entzun ohi da, Bibliaren itzulpen berria prestatzen ari diren batzordekoak ez datozela bat euskara batuari buruz, eta nork bere liburua nork bere euskararen emanen ote digula... Beraz, gipuzkoarentzat Isaia profeta, bizkaitarrentzat Deuteronomioa, lapurtarrentzat San Luka, zuberotarrentzat Erromatarrei egindako epistola, nafarrentzat Genesisia, arabarrentzat San Joanen Ebanjelioa... Gutti gorabehera honela banatuko genuke Biblia euskal kristauon artean! Euskal Eliza sortzeko modu bikaina horixe!

Eta agian* ba da oraindik, banakuntza hori askozaz programatuago eta xehetuago duenik ere: beren euskara «pollitean» emanen lieke Biblia tolosarrei, beren euskara «bisi bisijen», bermeotarrei, beren euskara «beresixan» oinatarrei, beren euskara «eztian» Azkainekoei, eta abar, eta abar. Honela izatekotan, bukatua litzateke benetan Liturgi Batzordearekiko obedientzi problema: Batzordearenak berarenak ere egina bailuke... Eta apéz bakoitzak bere herriko euskara goxoa prestatuko lituzke irakurgai eta liturgi gai guztiak.

Euskal Eliza osoarentzat eta batuarentzat sortu zen Liturgi Batzordea, Eliza hori osoagotzeko eta batuagotzeko. Aita Agirretzek GOIZ-ARGIren 178. zenbakian dioenez: «Or (Liturgian) bai litzakela liburu batuagoa ta dotoreagoa ta euskara batuago ta berdiñagoa bear! Ortan ez dago alderdika ibiltzerik. Euskalerriaren, Elizaren eta, batik-bat, diruaren batasunak, liturji-liburu eder eta berdiñak egitera beartzen gaitu».

«Batuago» eta «berdiñago» hori, Euskal Elizari eta Euskal Herriari Euskaltzaindiak ematen dion batasun dinamikatik eta batasun bidetik bakarrik egingo da.

Paulo AGIRREBALTZATEGI

balute, balebe
darabiltate, darabilez
daude, dagoz
diegu, deutsegu
digu, deusku
dio, deutso

ditzagun, daiguzan
dizkigu, deuskuz
gaude, gagoz
lieke, leuskioe
zitekeen, eitekean

Atera da

3. EUSKALDUNTZEN

Liburu hau, lehen eta bigarren EUSKALDUNTZEN ikasi dutenentzat edo oinarrizko alfabetatze bat egin nahi dutenentzat egina duzu.

Lehen eta bigarren liburuak **kaxeteetan** jarriak dituzu, etxean nahiz egokien datorkizun beste edozein tokitan zeure hizkuntza ikas ahal dezazun.

Kaxete hauk, mintzo ozen eta garbiz, euskaldun jatorrek grabatuak dituzu. Hirugarren liburukoak oraino ez dira eginak, baina laster ukanen dituzu.

Eska zuzenbide honetara:

EUSKALDUNTZEN (Euskaltzaindia)

Ribera, 6
BILBAO-5

ANAITASUNA
BIZKAIA

HAMABOSTEROKOA

JABEA:

San Frantziskoren Hirugarren Ordenako Biltzarre Nagusia.

Batzarburu: Miguel Zapata (Goya, 25, Madrid-1)

BEHIN BEHINEKO ZUZENDARIA:

Imanol Berriatua, O.F.M.

ZUZENBIDEA:

Bulegoa: Pelota, 4-1.º Bilbako-5
Posta kaxa: 495

INPRIMATZAILE:

Imprenta AMADO - Mazarredo, 35. Bilbako-10
D. L.: BI-1.753 - 1967